

**Liselotte Hauer
mod Land Rheinland-Pfalz
(anmodning om præjudiciel afgørelse
indgivet af Verwaltungsgericht Neustadt)**

»Forbud mod nyplantning af vinstokke«

Sag 44/79

Sammendrag

1. Landbrug — fælles markedsordning — vin — forbud mod nyplantning af vinstokke — Rådets forordning nr. 1162/76 — tidsmæssig anvendelse (Rådets forordning nr. 1162/76, art. 2, stk. 1, som ændret ved forordning nr. 2776/78)
2. Landbrug — fælles markedsordning — vin — forbud mod nyplantning af vinstokke — rækkevidde (Rådets forordning nr. 1162/76, art. 2, stk. 1)
3. Institutionernes retsakter — gyldighed — krænkelse af grundrettigheder — bedømmelse alene efter fællesskabsretten — fællesskabsret — almindelige retsgrundsætninger — grundrettigheder — overholdelse sikret af Domstolen — referenceregler — medlemsstaternes forfatninger — internationale traktater
4. Fællesskabsret — almindelige retsgrundsætninger — grundrettigheder — ejendomsret — overholdelse i Fællesskabets retsorden
5. Fællesskabsret — almindelige retsgrundsætninger — grundrettigheder — ejendomsret — overholdelse i Fællesskabets retsorden — grænser — begrænsninger i nyplantningen af vinstokke — lovlighed — betingelser
6. Landbrug — fælles markedsordning — vin — forbud mod nyplantning af vinstokke — foreløbig karakter — formål i almenhedens interesse — krænkelse af ejendomsretten — ingen (Rådets forordning nr. 1162/76, art. 2, stk. 1)
7. Fællesskabsret — almindelige retsgrundsætninger — grundrettigheder — fri erhvervsudøvelse — overholdelse i Fællesskabets retsorden — grænser — de beskyttede aktiviteterets sociale funktion

¹ — Processprog: Tysk.

1. Rådets forordning nr. 1162/76 om foranstaltninger med henblik på at tilpasse vinproduktionskapaciteten til markedets behov, som ændret ved forordning nr. 2776/78, bestemmer i artikel 2, stk. 1, andet pkt., at medlemsstaterne »straks fra denne forordnings ikrafttræden« ikke længere må give tilladelse til nyplantninger, hvilket udelukker, at der kan tages hensyn til tidspunktet for en ansøgnings indgivelse, og er et udtryk for, at forordningen straks skal have virkning.

Forordning nr. 1162/76 skal derfor fortolkes således, at dens artikel 2, stk. 1, andet pkt., også gælder for ansøgninger om tilladelse til nyplantning af vinstokke, som er indgivet, før forordningen trådte i kraft.

2. Artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 1162/76 skal fortolkes således, at det heri indeholdte forbud mod udstedelse af tilladelser til nyplantninger — bortset fra de i artikel 2, stk. 2, i forordningen fastsatte undtagelser — er absolut, dvs. især uafhængigt af spørgsmålet, om et grundstykke efter en national lov er egnet til vindyrkning.
3. Spørgsmålet, om en retsakt fra en fællesskabsinstitution eventuelt krænker grundrettighederne, kan kun bedømmes efter fællesskabsretten. Hvis der til brug for denne bedømmelse blev opstillet særlige, fra en bestemt medlemsstats lovgivning eller forfatningssystem hidrørende kriterier, ville fællesskabsrettens materielle enhed og gennemslagskraft blive skadet, og følgen ville uundgåeligt blive en ødelæggelse af fællesmarkedets enhed og en fare for Fællesskabets sammenhæng.

Grundrettighederne hører til de almindelige retsgrundsætninger, som Domstolen skal beskytte. Herved skal Domstolen lægge de forfatningsmæssige traditioner i medlemsstaterne til grund, hvorfor foranstaltninger, der er uforenelige med de i disse stater forfatninger anerkendte og beskyttede grundrettigheder, ikke kan anerkendes i Fællesskabet. De internationale traktater om beskyttelse af menneskerettighederne, som medlemsstaterne har været med til at udarbejde, eller som de senere har tiltrådt, kan ligeledes give anvisninger, som skal tages i betragtning inden for rammerne af fællesskabsretten.

Under disse omstændigheder må den tvivl, som en national ret har ytret vedrørende det spørgsmål, om en retsakt fra en fællesskabsinstitution er forenelig med bestemmelserne til beskyttelse af grundrettighederne, der er udformet under henvisning til national forfatningsret, forstås således, at den vedrører retsaktens gyldighed set ud fra fællesskabsretten.

4. Ejendomsretten er sikret i Fællesskabets retsorden i overensstemmelse med de fælles begreber i medlemsstaternes forfatninger, der også har fundet udtryk i tillægsprotokollen til Den europæiske Menneskerettighedskonvention.
5. Når henses til de fælles begreber i medlemsstaternes forfatninger, fast lovgivningspraksis og artikel 1 i tillægsprotokollen til Den europæiske Menneskerettighedskonvention, kan

den omstændighed, at en retsakt fra en fællesskabsinstitution pålægger begrænsninger i nyplantningen af vinstokke, principielt ikke anses for uforenelig med overholdelsen af ejendomsretten. Det er dog nødvendigt, at disse begrænsninger virkelig er i overensstemmelse med de formål, som Fællesskabet forfølger i almenhedens interesse, og at de ikke, når henses til det forfulgte formål, er et uforholdsmæssigt og uacceptabelt indgreb i ejerens særlige rettigheder, som krænker selve ejendomsrettens kerne.

6. Det ved forordning nr. 1162/76 fastsatte forbud mod nyplantning af vinstokke i en bestemt periode er berettiget ud fra de formål, som Fællesskabet forfølger i almenhedens interesse, der består i en øjeblikkelig nedskæring af overskudsproduktionen af den europæiske vinavl. Forbudet

skader derfor ikke ejendomsrettens kerneområde.

7. Ligesom ejendomsretten skal retten til fri erhvervsudøvelse ikke behandles som en absolut forrettighed, men tværtimod sættes i sammenhæng med de beskyttede aktiviteterets sociale funktion.

Især når det drejer sig om et forbud i en retsakt fra en fællesskabsinstitution mod nyplantning af vinstokke, må det konstateres, at en sådan foranstaltning på ingen måde påvirker adgangen til erhvervet som vinavl eller den frie udøvelse af dette erhverv på arealer, hvor der tidligere dyrkedes vin. Da det drejer sig om nyplantninger, falder en eventuel begrænsning for den frie udøvelse af erhvervet som vinavl sammen med indskrænkningen i udøvelsen af ejendomsretten.

I sag 44/79

angående en anmodning, som i medfør af EØF-traktatens artikel 177 af Verwaltungsgericht Neustadt an der Weinstraße er indgivet til Domstolen for i den sag, som verserer for den nævnte ret mellem

LISELOTTE HAUER, Bad Dürkheim,

og

LAND RHEINLAND-PFALZ,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel 2 i Rådets forordning nr. 1162/76 af 17. maj 1976 om foranstaltninger med henblik på at tilpasse vinproduktionskapaciteten til markedets behov som ændret ved Rådets forordning nr. 2776/78 af 23. november 1978 med henblik på § 1 i den tyske lov om foranstaltninger på vindyrkningens område (Weinwirtschaftsgesetz),